Ὀξύ γλωσσικὸ ζήτημα διχάζει τοὺς Ἰνδοὺς

ΑΚΑΤΑΝΟΗΤΗ Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΟΤΣΙΝ (Ἰνδία). Εἰς ἓν προάστιον τῆς ὑγρᾶς καὶ θερμῆς πόλεως Κότσιν, τοῦ τομέως αὐτοῦ τῆς νοτίου Ἰνδίας, εἰς νέος δημόσιος ὑπάλληλος μένει ἄϋπνος ἕως ἀργὰ τὴ νύκτα μελετῶν τὸ «Ἰνδὶ» μίαν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν οὐδεὶς σχεδὸν ὁμιλεῖ πλέον εἰς τὰς Νοτίους Ἰνδίας, διότι φοβεῖται ὅτι ἐὰν δὲν τὴν ἐκμάθῃ ἡ ἐπαγγελματική του σταδιοδρομία δὲν θὰ ἔχῃ μέλλον.

Εἰς τὸ Μπιχὰρ τῶν Βορείων Ἰνδιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖται εὐρέως τὸ Ἰνδί, ἡ τοπικὴ κυβέρνησις ἐξώργισε τελευταίως ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν Ἰνδί, διότι ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ἀνακοινώσεις συντεταγμένας μόνον εἰς αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Καὶ πρὸ δύο ἑβδομάδων εἰς τὸ Μαδράς, συνηντήθησαν οἱ τοπικοὶ πρωθυπουργοὶ τεσσάρων νοτίων κρατῶν καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἀπογοήτευσίν των διὰ τὴν προσπάθειαν τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως νὰ ἐπιβάλῃ τὴν γλῶσσαν Ἰνδὶ εἰς πληθυσμοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἄλλην Ἰνδικὴν γλῶσσαν.

«Ἡ σύνοδος ἐκφράζει τὴν ἀνησυχίαν της διότι πᾶσα περαιτέρω προσπάθεια τῆς κυβερνήσεως νὰ ἐπιβάλῃ τὸ Ἰνδὶ θὰ διαβρώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν μὴ Ἰνδο γλώσσων πληθυσμῶν πρὸς τὴν κυβέρνησιν».

Ὁ ἀσυνήθως ὀξὺς τόνος τῆς ἀνακοινώσεως, ἀντικατοπτρίζει τὴν ἔντασιν τῶν αἰσθημάτων, ἡ ὁποία ἔχει προκληθῆ γύρω ἀπὸ τὸ γλωσσικόν. Πολλοί, εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 1000 μιλίων νοτίως τοῦ Νέου Δελχί, θεωροῦν τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης ὡς ἓν ἐκ τῶν σοβαρωτέρων ἐσωτερικῶν προβλημάτων ἱκανὸν νὰ διχάσῃ τὴν χώραν καὶ νὰ στρέψῃ τὰς βορείους περιοχὰς ἐναντίον τῶν νοτίων.

Η ΑΝΑΖΩΠΥΡΗΣΙΣ

Τὰ γλωσσικὰ προβλήματα τῶν Ἰνδιῶν, προϊὸν τῆς μεγάλης ποικιλίας τῶν πληθυσμῶν τῆς χώρας, ὑπάρχουν ἀπὸ πολλῶν χρόνων, προκαλοῦν δὲ μεγάλας ἀντιδικίας, καὶ ἐνίοτε ταραχὰς καὶ θανάτους. Ἀλλ' ἡ ἔντασις ἀπεκορυφώθη κατὰ τοὺς τελευταίους 16 μῆνας, ἀφ' ὅτου, δηλαδὴ ὁ πρωθυπουργὸς Μοράγκι Ντεσαΐ ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἀντικαταστήσας τὴν Ἴντιρα Γκάντι.

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ προαγωγὴ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης «Ἰνδὶ» ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὁ στόχος τῶν πολιτικῶν κυβερνήσεων, πολλοὶ νότιοι Ἰνδοὶ φοβοῦνται ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς Ντεσαΐ δὲν εἶναι τόσον πρόθυμος νὰ προστατεύσῃ τὰς τοπικὰς των γλώσσας ὅσον ἦτο ἡ Ἴντιρα, τοῦτο δὲ, ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν λόγων τῆς αὐξήσεως κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, τῶν ψήφων ὑπὲρ τοῦ κόμματος τῆς Ἴντιρα Γκάντι εἰς τὰς Νοτίους Ἰνδίας.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος π.χ. τὸ Νέον Δελχὶ ἄρχισε νὰ χρησιμοποιῇ τὸ Ἰνδὶ εἰς τὰ ἀνακοινωθέντα του πρὸς τοὺς ὁμοσπονδιακοὺς ὑπαλλήλους τῶν Νοτίων Ἰνδιῶν ἂν καὶ, πάντοτε, μὲ ἀγγλικὴν μετάφρασιν. ἔδωσε δὲ ἐντολὴν εἰς τὰς πρεσβείας τῆς χώρας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν νὰ ἀντικαθιστοῦν, ὅπου εἶναι δυνατὸν, εἰς τὰς διπλωματικάς των ὑπηρεσίας τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν μὲ τὴν γλῶσσαν «Ἰνδί».

Παρ' ὅλον ὅτι τὸ «Ἰνδὶ» ὁμιλεῖται μόνον ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ πληθυσμοῦ τῶν 630 ἑκατομμυρίων κατοίκων εἶναι ἡ περισσότερον ὁμιλουμένη ἐκ τῶν δώδεκα ἄλλων μεγάλων τοπικῶν γλωσσῶν. Παρὰ ταῦτα, εἶναι εὔκολον νὰ ἐννοηθῇ ὑπὸ πολλῶν κατοίκων τῶν Βορείων Ἰνδιῶν, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν τὰς ἄλλας γλώσσας των τὸ «Ἰνδὶ» ὅμως, εἶναι τελείως ἀκατανόητον εἰς τοὺς νοτίους Ἰνδούς, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν τὰς Δραβιδιανὰς γλώσσας, ὡς τὸ «Μαλαγιάλαμ» ἢν τοπικὴ γλῶσσα 30 περίπου ἑκατομ. ἀνθρώπων.

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1950 ὁρίζει τὸ «Ἰνδὶ» ὡς τὴν ἐπίσημον γλῶσαν τῆς χώρας, ἀλλὰ μετέπειτα νομοθεσία ἐγγυᾶται ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα θὰ χρησιμοποιῆται παραλλήλως πρὸς τὸ Ἰνδὶ διὰ τοὺς κατοίκους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν κατέχουν τὴν ἐπισημον γλῶσσαν.

Ἀκόμη, ὅμως, πολλοὶ μὴ ἰνδόφωνοι ἐπιθυμοῦν τὴν προαγωγὴν τοῦ «Ἰνδὶ» διὰ λόγους ἐθνικῆς ἑνότητος. Ἄλλοι, ὅμως, θεωροῦν τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν ὡς ἕνα ἀξιόλογον μέσον πνευματικῆς προόδου τῶν Ἰνδιῶν παρ' ὅλον ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα ὁλόκληρου τοῦ Ἰνδοῦ.

«Προτιμῶ νὰ συζητῶ μὲ κάποιον εἰς τὸ Νέον Δελχὶ εἰς μιαν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἀμφότεροι ἐκμάθει εἰς τὸ σχολεῖον, παρὰ εἰς τὴν τοπικὴν του γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν πραγματικῶς, δὲν χειρίζομαι μὲ ἄνεσιν», λέγει, εἷς κυβερνητικὸς ὑπάλληλος εἰς Νέον Δελχί.

Ἀλλ' ὁ Ντεσαΐ ἀπαντᾶ εἰς τὴν ἄποψιν αὐτὴν μὲ τὸ ἐπιχείρημα: «Εἶναι τόσον πτωχὴ ἡ Ἰνδία, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ τὴν ἰδικήν της γλῶσσαν; Δὲν ἔχει καμμίαν ἀντιδικίαν μὲ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ αὕτη Ἰνδικὴ γλῶσσα».

Ἡ ἀπάντηση τῆς Γενικῆς Ἑνώσεως Ἀναπήρων πρὸς τὴν Γεν. Συνομοσπονδίαν

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

τὸ 1940—41 ἐλάμβανον σύνταξιν δραχ. 2.000 περίπου μηνιαίως, τὸ 1977 δραχ. 1.500—1.800 μηνιαίως καὶ τὸ 1978 μὲ τὴν γελοίαν αὔξησιν τοῦ 20% λαμβάνουν δρχ. 1.800—2.100 μηνιαίως, ποὺ δὲν παύει νὰ ὑπερηφανεύεται πῶς τὸν ἄθλον αὐτόν, ἐπέτυχεν ἡ Διοίκησις τῆς Συνομοσπονδίας μας, Πρὸ αὐτῆς τῆς ὄντως θλιβερᾶς καὶ ἀποκαρδιωτικῆς καταστάσεως καὶ ἀφοῦ παρὰ τὰς συνεχεῖς συναδελφικὰς παροτρύνσεις μας πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Συνομοσπονδίας μας δὲν ἐπιτύχαμεν νὰ τὴν ἀφυπνίσωμεν ἀπὸ τὸν λήθαργον, διὰ νὰ δράσῃ ἐντόνως καὶ ἐγκαίρως ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἐξευτελιστικῶν συντάξεών μας, ἠναγκάσθημεν ὡς προαναφέρομεν ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἱδρύσωμεν τὴν Συντονιστικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀναπηρικῶν Ὀργανώσεων Πρωτευούσης καὶ Ἐπαρχιῶν μὲ μοναδικὸν σκοπὸν τὴν τόνωσιν τοῦ ἐκπεσθέντος ἠθικοῦ φρονήματος τῆς ἐν ἀθλίᾳ οἰκονομικῇ καταστάσει εὑρισκομένης ἐθνικῆς τάξεώς μας. Ὅπου ἡ Διοίκησις ταύτης, ἐκφράζουσα τὴν ὁμόθυμον ἀγανάκτησιν τῆς τάξεώς μας διὰ τὴν ἐγκατάλειψίν μας, προέβη εἰς πολλὰς ἐπιτυχεῖς καὶ δραστηρίους, ἐνεργείας ὡς π.χ. ἀπεργίαν πείνης, συνεχεῖς παραστάσεις εἰς ἁρμοδίους, συγκέντρωσιν εἰς τὸ θέατρον «Μουσούρη» καὶ ἐκεῖθεν μετάβασιν εἰρηνικὰ ἐν σώματι εἰς τὴν Βουλήν, ὅπου ἐπεδώσαμεν τὸ ἐγκριθὲν ὑπόμνημα εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, εἰς τὸν ὁποῖον, ὅταν ἀναφέραμεν τί ποσὸν συντάξεων λαμβάνουν οἱ Ἀνάπηροι καὶ τὰ Θύματα Πολέμου, κατάπληκτος μᾶς εἶπεν: ΕΙ ΝΑΙ ΠΟΤΕ ΔΥΝΑΤΟΝ; Ἐν συνεχείᾳ μᾶς ὑπεσχέθη πῶς θὰ φέρῃ τοῦτο, ἀμέσως εἰς τὴν πρώτην Συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ὅπερ καὶ ἐγένετο, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 20—2—78.

Ὁμοίως κατόπιν συντονισμένων καὶ συνεχῶν ἐνεργειῶν τῆς Συντονιστικῆς μας Ἐπιτροπῆς, ἐπανελήφθησαν σφυροκοπήσεις εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ ὁμάδες βουλευτῶν συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως ποὺ ὑπεστήριξαν, ἐνθέρμως τὸ δίκαιον τῶν ὑπομνημάτων τῆς Συντονιστικῆς μας Ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης ὁ κ. Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κατόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλων σφυροκοπημάτων ἀπὸ ὅλους τοὺς βουλευτὰς συμπολιτεύσεως καὶ ἀντιπολιτεύσεως, ἀπαντῶν, ἐκ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συνεδρίασίν της τῆς 31-5-78 ἐπὶ ἐγγράφων καὶ ὑπομνημάτων τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπεσχέθη ρητῶς τὴν εὐμενῆ ἐξέτασιν καὶ ρύθμισιν τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν εὐτελῶν συντάξεων τῶν ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου κατὰ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ ἔτους 1979, καθ' ὅσον διὰ τὸ ἔτος 1978 εἶναι πλέον ἀργά, διότι ἔχει πλέον κλεισθεῖ ὁ προϋπολογισμός.

Παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ Διοίκησις τῆς Συνομοσπονδίας μας δὲν ἐδίστασε κατ' ἐπανάληψιν καὶ δημοσίᾳ νὰ χαρακτηρίσει τὰς ἀνωτέρω ἐπωφελεστάτας, γονίμους καὶ ἄκρως εἰρηνικὰς ἐνεργείας τῆς Συντονιστικῆς μας Ἐπιτροπῆς, ἀκραίας καὶ ἐπιβλαβεῖς, διὰ τὴν τάξιν μας, ἐφαρμόζουσα οὕτω τὸ διαίρει καὶ βασίλευε εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἀναπήρων καὶ Θυμάτων πολέμου, ἐπιφέρουσα διὰ τοῦ τρόπου της αὐτοῦ, διάσπασιν, ἔλλειψιν κάθε συνοχῆς καὶ συνεργασίας, ἀποπροσανατολισμὸν διεκδικήσεως τῶν δικαίων αἰτημάτων μας καὶ ἔτσι ἐπέτυχεν τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῶν εὐτελῶν συντάξεών μας μὲ τὴν ἐν γένει ἀπρογραμμάτιστον καὶ μηδενιστικὴν πολιτικήν της ποὺ ἀπὸ 10ετίας καὶ μέχρι σήμερον ἐφαρμόζει. Ἂν ὅμως ἡ ὑπεύθυνος Διοίκησις τῆς Συνομοσπονδίας μας, ποὺ εἶχεν ὅλον τὸν χρόνον καὶ τὴν δύναμιν, ἐνήργει ἐγκαίρως καὶ καταλλήλως ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν εὐτελῶν συντάξεων τῶν Α.Θ.Π., θὰ εἶχεν γίνει ἀναμφισβήτητα τουλάχιστον τὸ ἔτος 1978, διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε κ. Συνάδελφοι: ὅτι οὐδέποτε πταίουν, ἀλλ' οὔτε ἀδικοῦν αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις τοὺς πολίτας των, ἐφ' ὅσον κατατοπίζονται ἐπ ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς κατηγορίας των ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων τὴν τάξιν των θεμάτων των, ὡς συμβαίνει σήμερον καὶ μὲ τὴν Ἐθνικὴν κατηγορίαν τῶν πονεμέ[illegible]

[illegible]

ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου Νομοῦ Ἀχαΐας.

Ἐντολῇ Διοικ. Συμβουλίου
Ὁ πρόεδρος
Ν. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Ὁ γεν. γραμματεὺς
Ι. [illegible]

ΑΚΡΟΠΟΛ
ΣΗΜΕΡΟΝ
8.45—10.45—12.30
Ὁ ΑΝΤΟΝΥ ΚΟΥΙΝ
ΑΛΑΙΝ ΝΤΕΛΟΝ
ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ ΚΑΡΝΤΙΝΑΛΕ
ΤΖΟΡΤΖ ΣΗΓΚΑΛ
Στὴ θρυλικὴ ὑπερ— περιπέτεια τοῦ
ΜΑΡΚ ΡΟΜΠΣΟΝ
Η ΧΑΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΠΑΝΑΒΙΖΙΟΝ
ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ
ΣΗΜΕΡΟΝ
8.45—10.45—12.30
Ἡ ΑΡΘΟΥΡ ΡΑΝΓΚ σᾶς προσκαλεῖ σ' ἕνα θεότρελλο πανηγύρι χαρᾶς ἂν ἀντέχετε φυσικὰ στὸ πολὺ γέλιο
ΤΡΕΛΛΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΧΑΡΕΜΙΑ ΤΗΣ ΓΚΑΦΑΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
Α' ΠΡΟΒΟΛΗ
ΣΙΝΤΕΥ ΤΖΕΗΜΣ
ΚΕΝΕΘ ΓΟΥΙΛΛΙΑΜΣ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΟΥΦΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.45—12.30
Τρελλὸ γλέντι!
Τρελλὴ πλάκα!
Τρελλὴ κωμωδία!
ΛΟΥΙ ΝΤΕ ΦΥΝΕΣ
ΕΓΩ ΤΡΕΛΛΟΣ ΚΙ' ΑΥΤΟΙ ΓΙΑ ΔΕΣΙΜΟ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΟΜΟΝΟΙΑ
ΣΗΜΕΡΟΝ 8.45—12.30
Πληρωμένοι δολοφόνοι, ἀλωνίζουν τὶς πρωτεύουσες τῆς Ἀσίας!
Ο ΤΡΙΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ
ΕΓΧΡΩΜΟΝ
ΤΖΕΗΜΣ ΜΑΙΗΣΟΝ
ΤΖΕΦ ΜΠΡΙΤΖΕΣ
ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ

ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Πῶς μιὰ νύχτα πέθανε ἡ λευτεριὰ στὴν Πράγα

Ἀφήγηση μέλους τοῦ τότε Π. Γ. τοῦ ΚΚΕ Τσεχοσλοβακίας ΑΠΟ ΤΟΝ «ΟΜΠΣΕΡΒΕΡ» ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΛΟΝΔΙΝΟ. Μὲ τὸν τίτλο «Τὴ νύχτα ποὺ πέθανε ἡ λευτεριὰ στὴν Πράγα» ἡ ἔγκυρη Κυριακάτικη ἐφημερίδα «Ὀμπσέρβερ» τοῦ Λονδίνου, δημοσιεύει ἕνα ἱστορικὸ ντοκουμέντο, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ἄγνωστο ὡς τώρα χρονικὸ τῶν πρώτων ὡρῶν τῆς εἰσβολῆς τῶν σοβιετικῶν δυνάμεων στὴν Τσεχοσλοβακία καὶ τῶν τελευταίων πρὶν ὑψωθεῖ ἡ αὐλαία τῆς τραγῳδίας, ἐδῶ καὶ δέκα ἀκριβῶς χρόνια, ὀὰν χθές, στὴν Πράγα.

Τὸ ἀποκαλυπτικὸ αὐτὸ κείμενο γραμμένο ἔφτασε στὴ σύνταξη τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδας μόλις τὴν παραμονὴ τῆς δημοσιεύσεώς του. Εἶναι ἀφήγηση σὲ πρῶτο πρόσωπο, μέλους τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Κ.Κ. Τσεχοσλοβακίας, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ ἐπιστήθιου φίλου τοῦ γενικοῦ γραμματέα τοῦ Κόμματος Ἀλέξανδρου Ντοῦμπτσεκ. Ἡ «Ὀμπσέρβερ» σημειώνει, ὅτι ἡ προσωπικότητα αὐτή, ποὺ «γιὰ λόγους εὐνόητους πρέπει νὰ παραμείνει ἀνώνυμη», κατέγραψε στὴ μαγνητοταινία τὴ συγκλονιστικὴ μαρτυρία της τρεῖς ἑβδομάδες μετὰ τὰ γεγονότα, ποὺ ἀναφέρει. Ἀναδημοσιεύουμε, ἐδῶ τὰ κυριότερα σημεῖα τοῦ «ντοκουμέντου», ποὺ φέρει στὸ φῶς ἡ ἀγγλικὴ συνάδελφος.

Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΕΙΣΒΟΑΗΣ

Ἐννιὰ ὧρες σχεδόν, πρὶν ἐκδηλωθεῖ ἡ ἐπιχείρηση τῆς εἰσβολῆς, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, στὴν Πράγα συνεδρίαζε τὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο τοῦ Κόμματος. Ἀπὸ τὰ 13 μέλη του τὰ 9 — ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία — ἀντιπροσώπευαν τὴ δύναμη τῶν «φιλελευθέρων», ὅπως ἦταν γνωστοὶ οἱ θιασῶτες τοῦ «σοσιαλισμοῦ μὲ ἀνθρώπινο πρόσωπο» τοῦ Ἀλέξανδρου Ντοῦμπτσεκ, ἐνῶ τὰ τέσσερα ἀνῆκαν στοὺς λεγόμενους «συντηρητικούς», δηλαδὴ στοὺς πιστοὺς τῆς Μόσχας. Ἐπὶ τάπητος ἦταν τὸ θέμα τῆς ἔκτακτης συγκλήσεως συνεδρίου τοῦ Κόμματος, γιὰ νὰ συζητηθεῖ καὶ νὰ κριθεῖ ὁ δρόμος, ποὺ θὰ χάραζε μελλοντικὰ ὁ τσεχοσλοβάκικος κομμουνισμός. Κυρίως, δὲ τὸ «Πολίτμπυρό» συνῆλθε γιὰ νὰ συζητήσει ἐκεῖνο τὸ βράδυ τὸ σχέδιον ἀποφάσεων ποὺ θὰ ὑπέβαλε στὸ συνέδριο τοῦ Κόμματος ὁ Ντοῦμπτσεκ.

Ποιὰ τάχα στιγμὴ θὰ ἔβρισκε σὰν πιὸ κατάλληλη ἡ Μόσχα γιὰ νὰ δώσει τὸ σύνθημα τῆς εἰσβολῆς, παρὰ αὐτή; Πραγματικά:

Στὶς 10.45′ ἕνας γραμματέας μπῆκε (στὴν αἴθουσα συνεδριάσεων τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου) καὶ φώναξε τὸν πρωθυπουργὸ Ὄλντριχ Τσέρνικ στὸ τηλέφωνο. Σὰν γύρισε κοντὰ μας ἀπὸ τὸ βάδισμά του καταλάβαμε, πὼς ἔφερνε νέα, σπουδαῖα πολύ. Ὁ Τσέρνικ μᾶς εἶπε, πὼς τὸν πῆρε στὸ τηλέφωνο ὁ στρατηγὸς Μάρτιν Ντζούρ, ὁ ὑπουργὸς Ἀμύνης καὶ τοῦ εἶπε: «Ἔχω συλληφθεῖ αἰχμάλωτος ἀπὸ τοὺς Σοβιετικοὺς συμβούλους μου στὸ ἐπιτελεῖο. Μοῦ ἔχει ἐπιτραπεῖ νὰ κάνω μόνο ἕνα τηλεφώνημα. Μοῦ δηλώθηκε, ὅτι στρατεύματα ἀπὸ πέντε σοσιαλιστικὲς χῶρες ἔχουν ἀρχίσει νὰ καταλαμβάνουν τὴν Τσεχοσλοβακία καὶ ἡ κατάληψη τῆς χώρας θὰ ἔχει ὁλοκληρωθεῖ στὶς 6 π.μ.».

Μείναμε ὅλοι ἐμβρόντητοι. Ἐπακολούθησε μιὰ συζήτηση θυελλώδης. Ὁ Γιόζεφ Σμκόρφσκι (πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀπὸ τοὺς κυριότερους ἐκπροσώπους τῶν «Φιλελευθέρων», πεθαμένος σήμερα), σηκώθηκε καὶ εἶπε, πὼς θὰ καλοῦσε στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο τὸν πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Σβόμποντα.

Ὁ πρόεδρος Σβόμποντα ἦρθε λίγο μετὰ τὰ μεσάνυκτα. Ἦταν κατατρομαγμένος. Ζήτησε συγγνώμη, ποὺ ἄργησε, ἡ αἰτία, ὅμως ἦταν ἐξήγησε, τὸ ὅτι στὶς 11.30′ τὸν εἶχαν ἐπισκεφθεῖ ὁ Σοβιετικὸς πρεσβευτὴς κι' ἕνας ἀνώτερος Ρῶσος ἀξιωματικός, ποὺ τοῦ εἶπαν, πὼς πρὶν ἀπὸ κάμποσα λεπτὰ εἶχε ἀρχίσει ἡ στρατιωτικὴ κατάληψη τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ στὶς 6 π.μ. ὁλόκληρη ἡ χώρα θὰ ἦταν ὑπὸ στρατιωτικὴ κατοχή.

Ἐμεῖς ἀκούγαμε κιόλας τὰ μεταγωγικὰ ἀεροσκάφη, ποὺ πετοῦσαν ἀπὸ πάνω μας καὶ σὲ λίγα λεπτὰ βλέπαμε τὰ πρῶτα ἀεροπλάνα πάνω ἀπὸ τὸν Βλτάβα ποταμό, νὰ τραβᾶνε γιὰ τὸ δυὸ ἀεροδρόμια τῆς Πράγας».

. . . . . .

«Ἡ συνεδρίαση ἐπαναλαμβάνεται, συζητᾶμε ἕνα σχέδιο διαγγέλματος. Οἱ Μπίλακ, Ρίγκο, Μπάρμπιρεκ καὶ Κόλντερ (οἱ τέσσερις «συντηρητικοί» — οἱ φιλελεύθεροι), ἐναντιώνονται στὸ νὰ περιληφθεῖ στὸ κείμενο μιὰ πρόταση, ποὺ καταδίκαζε τὴν εἰσβολή.

Ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσουμε γρήγορα. Ἀναλογιζόμαστε τοὺς ἀνθρώπους στὶς παραμεθόριες περιοχὲς ποὺ μπαίναν κιόλας τὰ τάνκς καὶ τὸ λαὸ στὶς πόλεις, ποὺ ἄκουγε τὰ ἀεροπλάνα κι' ἔβλεπε τοὺς ἀλεξιπτωτιστές.

Ὁ Ντοῦμπτσεκ πῆρε τὸ λόγο. Ἦταν σύντομος... Δὲν πίστευε, ποτέ, πὼς στὴ ζωὴ του θὰ ἔβλεπε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ὁ γραμματέας μας ἔπαιρνε ἀναφορὲς γιὰ τὴν προέλαση τῶν τμημάτων τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ μέσα στὴν Πράγα, πρὸς τὰ κτίρια τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς.

ΤΑ ΤΑΝΚΣ ΚΤΥΠΟΥΝ

Λίγο μετὰ τὶς 4 μ.μ. εἴδαμε τὰ πρῶτα θωρακισμένα νάρχονται πρὸς τὸ δικό μας κτίριο. Τὸ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φάλαγγας τράβηξε κατὰ τὴν κεντρικὴ πόλη καὶ τὴ σημάδεψε μὲ τὸ κανόνι του. Τ' ἄλλα πῆραν θέσεις ἔτοιμα γιὰ βολή, μὲ στόχο τὸ κτίριο. Προπομπὸς τῶν θωρακισμένων ἦταν μιὰ μαύρη λιμουζίνα «Βόλγκα», πιθανῶς τῆς ρωσικῆς πρεσβείας.

Λίγο μετὰ τὶς 4.30 π.μ., ἕνα μεγάλο ἄγημα ἀλεξιπτωτιστῶν μὲ κόκκινους μπερέδες καὶ σουγιάδες ἀνοιχτοὺς στὶς ζῶνες τους συγκεντρώθηκε στὴν κεντρικὴ πόλη καὶ μπῆκε μέσα.

Σὲ λίγο τοὺς ἀκούγαμε στὸ διάδρομο. Μιὰ ὁμάδα ἀπὸ δώδεκα ἄντρες μὲ δυὸ ἀξιωματικοὺς ἐπικεφαλῆς πέρασαν μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ Ντοῦμπτσεκ. Οἱ δυὸ ἀξιωματικοὶ ἦταν ὁ ἕνας πολὺ ψηλὸς κι' ὁ ἄλλος πολὺ κοντός. Εἶχαν τὰ πιστόλια στὰ κέρια.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἔμπαιναν χτύπησε τὸ τηλέφωνο τοῦ Ντοῦμπτσεκ. Ὁ Ντοῦμπτσεκ σήκωσε τὸ ἀκουστικό. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ κοντὸς ἀξιωματικὸς ἔτρεξε κατ' ἐπάνω του φωνάζοντας, πὼς ἀπαγορεύεται νὰ τηλεφωνήσει.

Τοῦ βάλαμε κι' ἐμεῖς τὶς φωνές, πὼς ὄφειλε νὰ ζέρει σὲ ποιὸν βγάζει γλῶσσα. Αὐτὸς δὲν μᾶς ἔδωσε σημαία. Ἀργότερα καταλάβαμε, πὼς οἱ φαντάροι δὲν εἶχαν ἰδέα ποῦ βρίσκονταν.

Ὁ Ντοῦμπτσεκ δοκίμασε ν' ἀπαντήσει στὴν κλήση. Ὁ ἀξιωματικὸς ἀπότομα τοῦ ἄρπαξε τὸ ἀκουστικό, τράβηξε καὶ πέταξε ὅλα τὰ τηλέφωνα στὸ πάτωμα. Ὕστερα ἄδραξε τὸ σουγιά του καὶ ἔκοψε τὰ καλώδια. Γιὰ μερικά, ποὺ ἦταν πολὺ χοντρὰ καὶ δὲν κόβονταν ἔστειλε κάποιον ἀπὸ τοὺς ἄντρες του νὰ φέρει ἕναν ἄλλο φαντάρο, ποὺ ἦρθε καὶ μὲ μιὰ ψαλίδα βαριὰ ἔσπασε τὰ σύρματα.

Μᾶς πρόσταξαν νὰ καθήσουμε στὸ τραπέζι. Δυὸ πιστόλια καὶ κάμποσα ὁπλοπολυβόλα μᾶς σημάδευαν. Νὰ πᾶμε στὰ παράθυρα δὲν μᾶς ἄφηναν. Σὰν ἀρχίσαμε νὰ συζητᾶμε μεταξύ μας, μᾶς εἶπαν νὰ μιλᾶμε μόνο ρωσικά. Ἐμεῖς ἀπαντήσαμε ρωσικὰ πὼς δὲν ξέρουμε ρωσικά. Τώρα εἶχαν κυκλώσει τὸ κτίριο καὶ τάνκς. Ἀμέσως μετὰ τὰ τάνκς ἀκούσαμε καὶ τὴν πρώτη διαδήλωση. Ἐρχόταν ἀπὸ τὴ Γέφυρα Σβέρμα καὶ προχωροῦσε κατὰ τὸ κτίριο τὸ δικό μας.

Μερικοὶ ἀπὸ μᾶς πῆγαν στὰ παράθυρα. Οἱ διαδηλωτὲς φώναζαν «Ντοῦμπτσεκ, Ντοῦμπτσεκ, Ντοῦμπτσεκ» καὶ «Ζήτω ἡ Τσεχοσλοβακία». Οἱ μπροστινοὶ κρατοῦσαν τὴν τσέχικη σημαία.

Κάποιοι ἔκαμαν νὰ μποῦν ἀνάμεσα στὰ τάνκς. Ὕστερα ἀπὸ 10 λεπτὰ ἀκούσαμε τὶς πρῶτες ριπές, τὸ κροτάλισμα τῶν ὁπλοπολυβόλων.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ σκοτώθηκε τὸ πρῶτο παιδί. Ὁ Ντοῦμπτσεκ τὸ εἶδε. Χτυπήθηκε μὲ ὁπλοπολυβόλο στὴ γωνιὰ τοῦ τετραγώνου.

Ὁ Ντοῦμπτσεκ ἔκλαιε... Κάποιοι ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του τοῦ ζήτησαν νὰ πάρει στὸ τηλέφωνο τὸν Μπρέζνιεφ. Ἀρνήθηκε... Οἱ γραμματεῖς μας κατάφεραν καὶ μᾶς ἔφεραν καφέ. Ὁ Σμκόρφοκι ἔβαλε κάμποσα κομμάτια ζάχαρη στὴν τσαγκάνα. «Μπορεῖ νὰ χρειασθοῦν», εἶπε... Ἔβγαλε καὶ ἕνα φόλι του τὸ ἄναψε καὶ ἄρχισε νὰ τὰ λεφτά — ποὺ εἶχε πιὰ πάνω ἀπὸ τὰ μισὰ ὅτι γυναίκα μου τὰ ἔδωσε τὶς 500 δὲ μὲ μιὰ τέα. «Τ' ἄλλα μισὰ θὰ τὰ ξω. Δὲν ἀποκλείεται νὰ χρειαστοῦν».

Στὶς 9.30 π.μ. μιὰ μεγάλη ὁμάδα Ρῶσοι κοί. Μπροστά — μπροστὰ πολίτες... ποὺ ὁ ἕνας μὲ ἄλλο ἐ: «Ντοῦμπτσεκ Σπάτσεκ καὶ Κρίγκελ κολουθήσουν».

«Ἐσεῖς ποιοί εἶστε ὁ Σμκόρφοκι.

«Μέλη τῆς Ἐπαναστατικῆς πιτροπῆς καὶ ἐνεργοποιήθ γαριασμό της».

Ὁ Σμκόρφοκι σημ δηλώνει, πὼς τὸ δρ μᾶς εἶναι ἄγνωστο. Ὁ πος τότε φάνηκε νὰ τὸ Ἀνέλαβε, ὅμως, νὰ τὸ ἀπὸ τὴν δύσκολη θέσ μὲ μιὰ διευκρίνηση